

Ekonomické hodnocení výroby mléka v ČR v roce 2024

J. Syrůček,¹ J. Burdych,^{1,2} L. Bartoň,¹ ¹Výzkumný ústav živočišné výroby, ²VVS Verměřovice

Souhrn

V roce 2024 ovlivnil ekonomický výsledek chovatelů dojnic růst vstupních cen i meziroční zvýšení prodejní ceny mléka, která byla po roce 2022 druhá nejvyšší. Nadprůměrná výkupní cena byla u souboru 133 podniků v ČR důvodem dosažení kladné rentability produkce mléka bez dotací ve výši 9,9 %. Při průměrných nákladech po odpočtu 10,45 Kč a výkupní ceně mléka 11,49 Kč za litr činil v průměru zisk 1,04 Kč na litr a 9,9 tis. Kč na krávu a rok. Meziroční zvýšení nákladů na krávu a rok (+2,3 %) bylo kompenzováno růstem dojivosti (+2,5 %), což se projevilo v poklesu nákladů na litr prodaného mléka oproti průměru 143 chovů za rok 2023 o 0,2 %. V období 2015 až 2024 se u analyzovaných farem na krávu a rok, resp. na litr mléka náklady po odpočtu zvýšily o 45, resp. 23 %. V roce 2024 se ukazatel IOFC dostal na nejvyšší úroveň za posledních 10 let (179 Kč na krávu a den). Podobně jako v letech minulých byl potvrzen vztah mezi náklady, resp. ziskem a chovaným plemenem, roční dojivostí, hospodařící oblastí a velikostí podniku.

Klíčová slova: mléko; náklady; cena mléka; rentabilita; ukazatel IOFC

Summary: Economic evaluation of milk production in the Czech Republic in 2024

In 2024, the economic performance of dairy farmers was influenced by rising input prices and a year-on-year increase in the selling price of milk, which was the second highest after 2022. The above-average selling price was the reason why a set of 133 farms in the Czech Republic achieved a positive profitability of milk production without subsidies of 9.9%. With average costs of CZK 10.45 after deduction and a milk price of CZK 11.49 per litre, the average profit was CZK 1.04 per litre and CZK 9,900 per cow per year. The year-on-year increase in costs per cow per year (+2.3%) was offset by an increase in milk yield (+2.5%), which resulted in a 0.2% decrease in costs per litre of milk sold compared to the average of 143 farms in 2023. Between 2015 and 2024, the analysed farms saw an increase in costs per cow per year and per litre of milk after deduction of 45% and 23%, respectively. In 2024, the IOFC indicator reached its highest level in 10 years (CZK 179 per cow per day). As in previous years, the relationship between costs or profits and the breed, annual milk yield, farming area and farm size was confirmed.

Keywords: milk; costs; price of milk; profitability; IOFC indicator

Úvod

Agrární sektor má v národním hospodářství nezastupitelnou úlohu. Ekonomickým výsledkem českého zemědělství byl v posledních letech zisk, který je v roce 2024 odhadován na 13,3 mld. Kč, tj. zhruba 3,7 tis. Kč na hektar využívané zemědělské půdy. Významnou oblastí tuzemského zemědělského sektoru s dlouholetou tradicí je chov dojeného skotu. Podle strategie MZe patří mléko mezi klíčové komodity z hlediska zachování vhodné struktury zemědělství. Český sektor výroby mléka je charakterizován trvalým růstem roční produkce mléka, který je při stabilních stavech dojníc v posledních letech důsledkem zvyšující se průměrné roční dojivosti. Ta v posledních letech v ČR rostla rychlejším tempem než v průměru EU-27 a stále patří mezi nejvyšší nejen v unii, ale také na světě. Udržení stavů, výroby a soběstačnosti (za rok 2024 odhadována na 144 %) v produkci mléka spolu s dalším rozvojem chovů je podmíněno dobrými ekonomickými výsledky. Ekonomika je silně ovlivňována trvalým růstem vstupních cen a dlouhodobou nestálostí výkupních cen mléka. V roce 2024 výsledky pozitivně ovlivnila meziročně vyšší výkupní cena mléka (podle MZe o 4 %) a celkově mírnější růst cen (inflation podle ČSÚ 2,4 %). V podnikovém managementu je ekonomika důležitou součástí každodenní práce. Rentabilita je počítána, hodnocena a srovnávána a výsledky tvoří základ pro další strategická rozhodování. Ve Výzkumném ústavu živočišné výroby, v. v. i., jsou každoročně sbírána a hodnocena ekonomická data z rozsáhlého souboru chovů dojených krav v ČR.

Slouží k vyhodnocení zejména nákladovosti produkce mléka mj. v závislosti na chovaném plemeni skotu, dosahované užitkovosti a oblasti chovu. To bylo cílem i tohoto příspěvku, ve kterém jsou analyzovány a vyhodnoceny produkční a ekonomické údaje českých chovatelů dojníc za rok 2024.

Materiál a metodika

Údaje pro výpočty byly získány dotazníkovou metodou od 133 zemědělských podniků s chovem dojených krav z různých oblastí ČR za rok 2024. S výjimkou Karlovarského kraje soubor tvořily podniky ze všech krajů v ČR, přičemž nejvíce byl zastoupen Kraj Vysočina, ve kterém se chová i nejvíce dojených krav. Podnik v průměru hospodařil na 1956 ha zemědělské půdy (367 až 5220 ha) a choval 505 krav (120 až 1540). Do analýzy byly zahrnuty chovy plemene české strakatého (C, n = 54), holštýnského (H, n = 67) a chovy se zastoupením obou plemen (CH, n = 12). Podniky byly podle převládající oblasti chovu v rámci plemen rozděleny na ANC a produkční a dále podle dosahované roční tržní produkce mléka na krávu. Pro plemeno C byly stanoveny intervaly (tis. litrů mléka) <8; 8–9; >9, pro plemeno H <11; 11–12; >12. U 58 podniků s chovem H dojníc, které nevyužívaly automatické dojící systémy (robotické dojení), byl posuzován vliv dojení 2x denně (n = 42) ve srovnání s dojením 3x denně (n = 16). Podniky byly dále děleny podle počtu chovaných dojníc. U C chovů, ve kterých se chovalo krav v průměru méně, byly intervaly stanoveny do 300, 300 až 500 a nad 500 krav. Interval u H chovů byly do 400, 400 až 600 a nad 600 krav.

Celkové náklady byly kalkulovány součtem dílčích nákladových položek a vyjádřeny na krávu a rok a na litr prodaného mléka. Náklady po odpočtu byly vyčísleny odečtem ocenění vedlejších výrobků (telata a statková hnojiva) ve výši 5,4 % celkových nákladů (Syrůček a kol. 2023). Zisk byl vyjádřen rozdílem mezi tržbami za mléko a náklady po odpočtu a nezahrnoval přijaté dotace. Kromě rentability (podíl zisku a nákladů po odpočtu) byl hodnocen i ukazatel příjmů nad náklady na krmiva (IOFC), který představuje rozdíl mezi příjmy za prodej mléka a náklady na krmiva. Počítán a hodnocen byl rovněž příspěvek na úhradu (PÚ) jako rozdíl mezi příjmy za prodej mléka a variabilními náklady, do kterých byly započítány náklady na krmiva, veterinární a plemenářské náklady. Pro údaje německých farem ze spolkové země Šlesvicko-Holštýnsko za hospodářský rok 2023/2024 (od 1. 5. 2023 do 30. 4. 2024) byl použit měnový kurz 1 eur = 25,119 Kč (průměr roku 2024 podle ČNB) a vztah 1 litr = 1,027 kg mléka.

Výsledky a diskuse

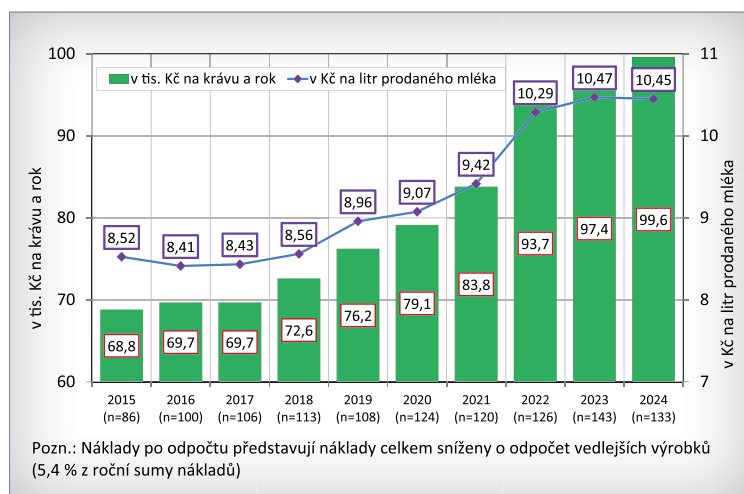
Produkční a reprodukční

ukazatele u souboru chovů a v ČR
Výborné výsledky v oblasti produkce a reprodukce jsou jedním z předpokladů ekonomické úspěšnosti chovu. U 133 chovů za rok 2024 se roční dojivost na ustájenou dojnici pohybovala mezi 4620 a 13 311 litry při průměru 9815 litrů (26,8 litru denně). V průměru bylo v souboru 14 % krav stojících na sucho, tj. na dojenou krávu by tak dojivost v průměru činila 11 439 litru (31,3 litrů denně). Oproti výsledkům 143 podniků za rok 2023 se průměrná

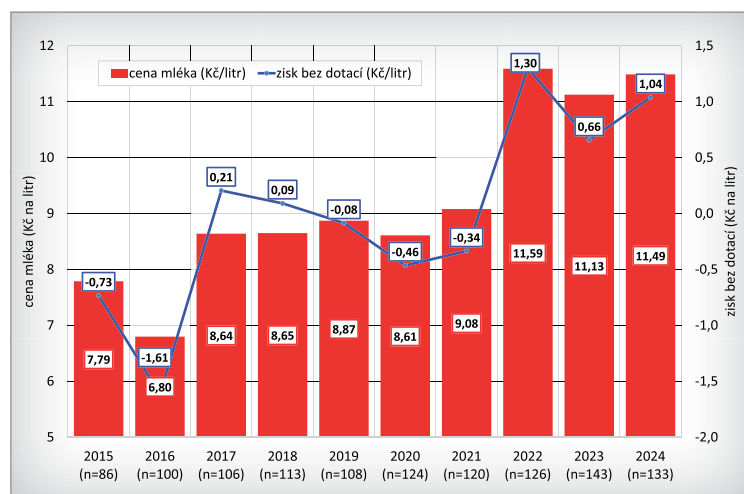
dojivost na ustájenou dojnici zvýšila o 2,5 %. Analyzované podniky vykazovaly oproti údajům za ČR vyšší obsah tuku a bílkovin, nižší počet somatických buněk, lepší úroveň březosti krav po všech inseminacích, kratší délku mezidobí, nižší věk při prvním otelení a nižší úhyn telat (tabulka 1). Je tedy zřejmé, že celková chovatelská úroveň podniků, které do analýzy poskytly svá data, byla vyšší, než je průměr ČR, ale rozdíly nebyly příliš velké. Podle očekávání se chovy s C a H plemenem lišily v produkci mléka na dojnici i v dalších ukazatelích produkce a reprodukce.

Náklady a rentabilita výroby mléka na ustájenou dojnici

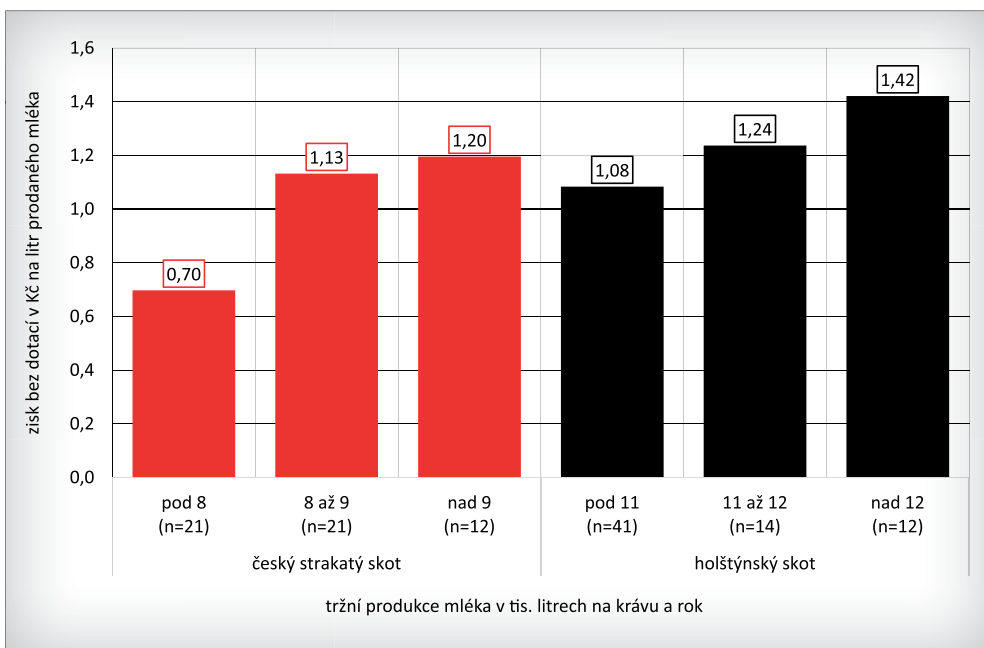
Na jednu dojnici připadaly v roce 2024 v průměru celkové náklady ve výši 105 tis. Kč a náklady po odpočtu 99,6 tis. Kč (tabulka 2). Při průměrných tržbách za mléko ve výši 109,6 tis. Kč činil zisk bez dotací na ustájenou dojnici v průměru 10 tis. Kč (rentabilita 9,9 %). Kladného výsledku hospodaření bez započtení dotací dosáhlo 74 % podniků. Zisk bez dotací se u 90 % chovů (bez 5 % nejvyšších a nejnižších hodnot) pohyboval mezi –15 a +34 tis. Kč na krávu a rok. Podniky s chovem krav H plemene vykazovaly oproti chovům C v průměru zvýšené náklady, avšak díky lepší dojivosti i vyšší tržby a ve výsledku i zisk (12,6 vs. 7,9 tis. Kč na dojnici). Stejně jako v minulých letech a v souladu s výsledky podobných tuzemských i zahraničních analýz byly největšími nákladovými položkami náklady na krmiva, mzdy, odpisy (krav a majetku) a režie, které činily 76,5 % celkových nákladů. Náklady po odpočtu na krávu a rok byly meziročně vyšší o 2229 Kč, resp.

Graf 1 – Desetiletý vývoj nákladů po odpočtu na krávu a rok a litr mléka

Graf 2 – Desetiletý vývoj ceny mléka a zisku bez dotací u souboru chovů

Graf 3 – Zisk bez dotací na litr mléka podle plemena a produkce u analyzovaných chovů

o 2,3 %. Ve srovnání s rokem minulým se kromě nákladů na krmiva a na opravy všechny ostatní nákladové položky zvýšily, přičemž nejvyšší nárůst se týkal mzdových nákladů (+1066 Kč na krávu a rok, resp. +7,5 %). Každoroční růst nákladů na pracovníky odpovídá růstu mezd v celém agrárním sektoru. Podle údajů ČSÚ (2025) pracovalo v sektoru „Zemědělství, lesnictví, rybářství“ v roce 2024 přibližně 92 tis. fyzických osob s průměrnou hrubou mzdou

34 737 Kč, což představuje 79 % průměru ČR a meziroční zvýšení o 6,5 %. Náklady na krmiva meziročně poklesly o 709 Kč na krávu a rok (–1,6 %) zejména v důsledku nižších cen jaderných krmiv (–7,5 %). Pokles cen jaderných komponent byl patrný i celorepublikově, kdy mezi roky 2023 a 2024 podle ČSÚ (2025) klesly ceny např. pšenice krmné, ječmene krmného a ovesa krmného o 20, 19 a 7 %. Naproti tomu průměrná cena objemných krmiv (často vnitropod-

Efektivní odchov telat v Agrospolu Útěchovicích

Agrospol Útěchovice spol. s.r.o. se nachází v kraji Vysočina okres Pelhřimov. Zaměřujeme se na rostlinou i živočišnou výrobu. Hospodaříme cca na 1400 ha půdy a v živočišné výrobě chováme přibližně 900 kusů kombinovaného typu plemene Čestr. Nejdůležitějším pilířem naší živočišné výroby je odchov telat – budoucích vysokoužitkových dojnic a matek plemenných byků. Zaměřujeme se na efektivní a kvalitní odchov telat, kde doufáme ve skvělé výsledky.

Tele po narození je ponecháno a ošetřeno matkou, která je po chvíli odvedena na dojírnu. Teletí je ošetřeno pupeční pahýl a je převezeno do umyté, vydesinfikované a nastlané individuální boudy. Zde tele dostane mlezivo od své matky (2–3 l mleziva, min. 1,5l) ovšem za podmínky kvalitního mleziva (min. 22 % Brix). Úspěšné napojení je zjišťováno pomocí vzorku krve a stanovení celkové bílkoviny. Další napojení je uskutečněno nativním mlékem od své matky po dobu 3 dnů. 4. den života je podána mléčná krmná směs od firmy VVS Verměřovice značky Multimilk. MKS je přijímána po celou dobu chovu až do odstavení telat. Jestliže teletí po porodu chybí sací reflex, přistupujeme k sondování telat po dvou hodinách po otelení (max. 1,5l).

Jak bylo již zmíněno, telata od 4. dne jsou krmena MKS, kdy v tento den je předkládána voda a startér od firmy ADW ad libitum. Telata okolo 20. dne jsou přesunuta do skupinových kotců k napájecím automatům, kde jsou navykána na suchý mix od ADW. Samozřejmě je zvýšen příjem MKS na 12 litrů, a to 4x denně po dobu cca 20 dnů ad libitum a poté 30 dní je postupně snižováno na 1 litr 2x denně do 10.

týdne života. Znamená to, že v 10. týdnech života mají k dispozici MKS, suchý mix a TMR. Telata odstavena z MKS, jsou přesunuta do skupiny, kde je předkládán suchý mix a TMR. V dalších skupinách je přijímáno pouze TMR. Samozřejmě ve všech kategoriích odchovu je předkládána čerstvá a nezávadná voda. Hygiena stájí, je prováděna každý týden (v létě 2x týdně). Používá se Staldren, který udržuje pH podestýlky a omezuje dotěrný hmyz.

Následující odchov mladého dobytka je prováděn na kvalitním welfare zvířat a na vynikajícím sestavení TMR všech kategorií skotu od firmy VVS Verměřovice. Jalovičky, které jsou převezeny do OMD mají stejnou krmnou dávku TMR jako v teletníku. Jakmile dosáhnou věku, velikosti a hmotnosti k 1. inseminaci, jsou přesouvány na identickou krmnou dávku jako zaprahnuté dojnice, kam jsou pak převezeny. Velice se tato metoda osvědčila, z důvodu stresu změny prostředí odchovu.

Nejdůležitější prací našeho týmu je kvalitní odchov budoucích dojnic, protože to právě začíná u nově narozeného telete. Protože telata jsou základ našeho stáda!!!

Ing. Barbora Rakouská

MULTIMILK® RUBY

Kvalitní kompletní krmná směs pro telata

Základem efektivního chovu je odchov **zdravých telat**. Podávání mléčné krmné směsi namísto nativního mléka má kromě značného **ekonomického efektu** (cena mléka) klíčový význam v **zamezení přenosu infekčních onemocnění** (paratuberkulóza, BVD, infekční mastitida aj.)

Pro budoucí vysoko produkční dojnici je důležitý rozvoj parenchymu mléčné žlázy a celého těla telete. Tomu musí odpovídat příjem kvalitních živin.

VÝHODY:

- vysoký obsah mléčných složek
- vysoký obsah NL (27%), vitamínů a Ig
- probiotická kultura – kombinace 3 bakterií
- vynikající rozpustnost
- antimikrobiální účinek: Emulsizym® unikátní systém bioaktivních peptidů a mastných kyselin zvyšující stravitelnost proteinů a tuků. Obsahuje omega 3 vícenenasycené mastné kyseliny a probiotika. Tím je zajištěna vysoká podpora imunitního systému telete.
- velmi nízký obsah vlákniny
- vyšší příjem startéru, vyšší denní přírůstky

na farmě ve formě

VVS Verměřovice s.r.o.
Krmivářská 225
561 52 Verměřovice

+420 465 642 670
GSM: +420 775 755 175
email: vvs@vvs.cz, www.vvs.cz

Tradiční český výrobce

niková) mezi roky 2023 a 2024 stoupla z 831 na 846 Kč za tunu, podobně jako v celé ČR podle ČSÚ.

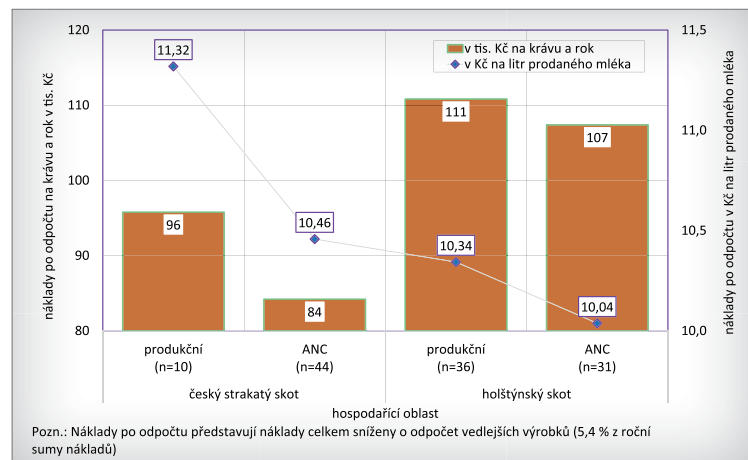
Náklady vykázané německými chovy H skotu (535 podniků; Hahn 2025) byly v porovnání s ČR vyšší (119,6 tis. Kč na krávu a rok), a to zejména v důsledku nákladů na krmiva a pracovníky.

Náklady a rentabilita výroby mléka na litr prodaného mléka

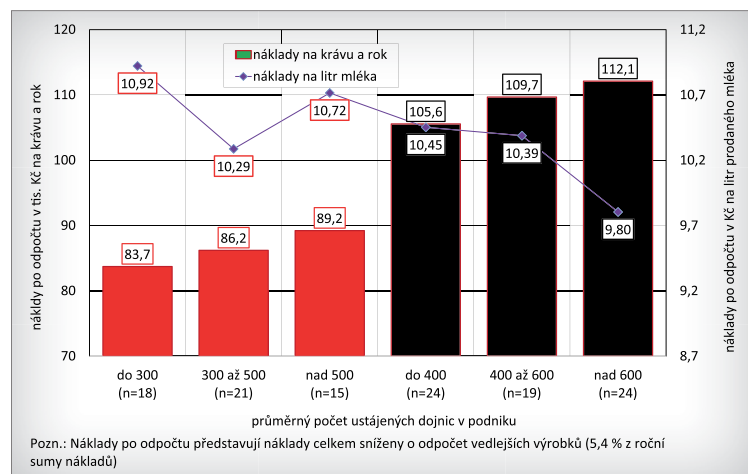
Náklady po odpočtu vedlejších výrobků na litr prodaného mléka za rok 2024 se u 90 % chovů pohybovaly mezi 8,40 a 13,14 Kč. Průměr všech chovů činil 10,45 Kč (tabulka 3). Polovina podniků vykazala náklady po odpočtu mezi 9 a 11 Kč, 16 % pod 9 Kč a 34 % nad 11 Kč. Oproti předchozímu roku byly v roce 2024 nižší náklady zaznamenány u oprav a udržování (-7,4 %), krmiv (-4,0 %) a odpisů krav (-0,4 %). I přes meziroční zvýšení nákladů na ustájenou dojnici byly náklady na litr mléka oproti roku 2023 mírně nižší (o 0,02 Kč a 0,2 %) v důsledku růstu tržní produkce mléka na krávu.

Farmy s chovem dojnic plemene C měly náklady po odpočtu na litr 10,62 Kč, tj. o 0,42 Kč vyšší než podniky s chovem H. V roce 2024 bylo při průměrné výkupní ceně mléka 11,49 Kč na litr v průměru bez započítání dotací dosaženo zisku 1,04 Kč na litr prodaného mléka, což je o 0,38 Kč více než v roce předchozím. Důvodem bylo v prvé řadě zvýšení průměrné výkupní ceny mléka. Vyšší zisk vykazaly v průměru podniky s chovem H plemene krav oproti farmám s C dojnici (1,18 vs. 0,98 Kč na litr). Podle údajů ÚZEI (komoditní karta Mléko květen 2025) směřovaly v letech 2020 až 2023 do sektoru výroby mléka podpory (přímé i nepřímé) ve výši 1,52 až 2,06 Kč na litr mléka, což by při podobné úrovni v roce 2024 o ekonomiku výroby mléka dále zlepšilo.

V německém dříve popsaném souboru (Hahn 2025) činily náklady 12,26 Kč na litr, což by při průměrné výkupní ceně mléka u hodnocených chovů v hospodářském roce 2023/2024 ve výši 10,15 Kč znamenalo zápornou míru rentability bez dotací.

Graf 4 – Náklady po odpočtu podle hospodářské oblasti

Graf 5 – Náklady po odpočtu v tis. Kč na krávu a rok a na litr mléka podle počtu krav

Tab. 1 – Produkční a reprodukční ukazatele u souboru hodnocených chovů

Ukazatel	Rok 2024				Rok 2023
	plem. C	plem. H	celkem	ČR	celkem
Počet podniků	54	67	133	–	143
Produkce mléka na dojnici (litry)	8 393	10 992	9 815	9 574 ¹⁾	9 580
Tržnost mléka (%)	96,7	97,4	97,0	97,1 ¹⁾	97,0
Obsah bílkovin (%)	3,55	3,41	3,48	3,43 ²⁾	3,48
Obsah tuku (%)	3,91	3,81	3,86	3,84 ²⁾	3,85
Počet somatických buněk (tis./ml)	224	221	222	238 ³⁾	213
Výkupní cena mléka (Kč/litr)	11,59	11,38	11,49	11,36 ⁴⁾	11,13
Březost dojnic po všech inseminacích (%)	48,4	40,5	44,0	42,0 ⁵⁾	43,7
Věk při prvním otelení (dny)	797	717	754	761 ²⁾	759
Délka mezidobí (dny)	382	389	386	389 ²⁾	385
Úhyny telat (%)	4,80	4,03	4,44	5,42 ¹⁾	4,52

Pozn.: C = český strakatý skot; H = holštýnský skot. Ve zbylých zhruba 10 % chovů byl chován český strakatý i holštýnský skot.
¹⁾ údaje za ČR za rok 2024 podle výsledků ČSÚ (2025); ²⁾ u krav v kontrole užitkovosti podle výsledků kontroly užitkovosti v ČR za kontrolní rok 2023/2024 (ČMSCH 2025); ³⁾ výsledky kvality nakupovaného mléka v roce 2024 podle analýzy bazénových vzorků (ČMSCH 2025); ⁴⁾ nákup mléka mlékárnami podle výsledků statistického zjišťování mlék (MZe) 6–12 (MZe 2025); ⁵⁾ podle výsledků reprodukce skotu v ČR (ČMSCH 2025).

Vývoj nákladů a zisku na krávu a na litr mléka

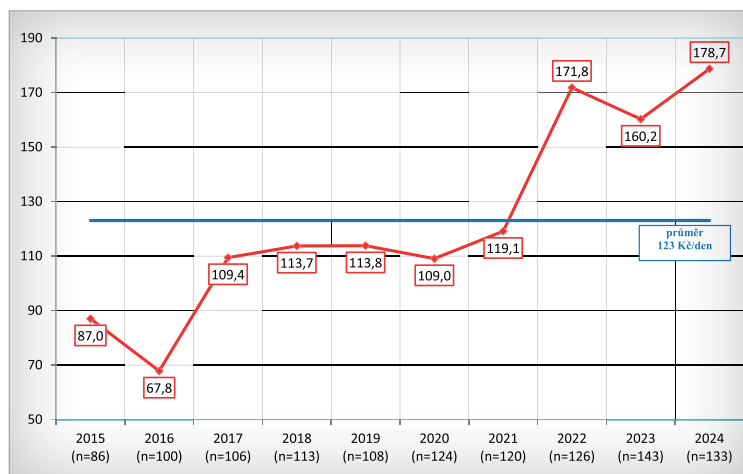
Z dlouhodobého pohledu (graf 1) je zřejmé, že náklady se za posledních deset let u analyzovaných farem zvýšily o 45 % na krávu a rok, resp. o 23 % na litr mléka. Výraznější zvýšení nákladů bylo patrné zejména mezi roky 2021 a 2022 a souviselo hlavně s celkovým zvýšením cenové hladiny zboží a služeb v celé ekonomice. Každoroční navýšování nákladů na krávu souvisí rovněž s růstem průměrné dojivosti a z toho plynoucího zvyšování výdajů zejména na krmiva. Roční tempo růstu nákladů na krávu a rok (4,2 %) téměř odpovídá průměrné roční inflaci v ČR (4,4 %, ČSÚ 2025) a je vyšší oproti průměrnému růstu nákladů na litr mléka (2,3 % ročně). U německých farem s holštýnským skotem (Hahn 2025) docházelo za posledních

deset let k průměrnému ročnímu navýšení nákladů na krávu a rok, resp. na litr mléka o 2,5, resp. 0,9 %.

V desetiletém průměru (2015 až 2024) se výsledek hospodaření bez dotací na litr mléka pohyboval v ročním průměru mezi -1,61 (2016) a +1,30 (2022) při téměř nulovém průměru (0,01). Z grafu 2 vyplývá, že v minulosti úroveň dosahovaného zisku značně kolísala v závislosti na úrovni nákladů, a především na vyšší výkupní ceně mléka. Lze konstatovat, že zejména v posledních třech letech se dařilo vytvářet výrazně vyšší zisk než v letech předchozích (roční rentabilita 13,6 a 10 %).

Ekonomická efektivita v závislosti na výši tržní produkce mléka, hospodářské oblasti, četnosti dojení a velikosti podniku

Podobně jako v minulých letech platilo, že ve skupinách s vyšší tržní produkcí

Graf 6 – Desetiletý vývoj denního IOFC v Kč na krávu a den u hodnocených chovů

byly náklady na krávu a rok vyšší a na litr mléka nižší než ve skupinách s průměrnou nižší produkcí mléka na krávu (tabulka 4). U chovů s C, resp. H plemenem byl rozdíl mezi skupinou s nejnižší a největší produkcí 31, resp. 24 % na krávu a rok a 5, resp. 3 % na litr mléka. Stejný trend v nákladech potvrzují i zahraniční údaje, kdy např. v Německu činil v hospodářském roce 2023/2024 rozdíl mezi 95 farmami s produkcí pod 8,5 tis. a 167 farmami s produkcí nad 10,5 tis. kg mléka na krávu a rok 23 % a na kg mléka 19 % (Hahn 2025). Rozdílnost v českém souboru je zřejmá zejména v nákladech na krmiva na krávu a rok, které podle očekávání rostou se zvyšující se užitkovostí. Rozdíly v nákladech v závislosti na výši tržní produkce se promítly i do dosaženého zisku bez dotací (graf 3). Chovy s vysokou užitkovostí v průměru vykazovaly vyšší ziskovost. Nejlepší výsledek pak byl zaznamenán ve skupině 12 chovů H dojnic s tržní produkcí nad 12 tis. litrů na krávu za rok. Farmy s chovem H i C plemene hospodařící v produkčních oblastech vykazaly v průměru vyšší náklady na krávu

Tab. 2 – Náklady a zisk bez dotací v Kč na krávu a rok u souboru 133 chovů za rok 2024

Ukazatel	Průměr	Medián	Rozpětí ¹⁾	%	Průměr podle plemen	
					C	H
Krmiva a steliva	44 286	43 436	28 010–63 538	42,1	38 172	48 252
Pracovní náklady	15 351	14 167	7 172–26 758	14,6	14 319	16 021
Odpisy krav	7 683	6 994	4 414–13 717	7,3	6 633	8 622
Odpisy majetku	4 691	3 414	1 452–10 359	4,5	3 623	5 466
Veterinární a plem. náklady	6 366	6 038	3 780–9 710	6,0	5 842	6 873
Opravy a udržování	3 338	2 442	553–7 739	3,2	2 915	3 417
Energie	3 213	2 914	1 423–6 201	3,1	2 814	3 417
Pojištění majetku a krav	572	284	86–2 086	0,5	502	573
Režie	13 132	13 001	3 003–26 221	12,5	11 385	14 628
Ostatní náklady	6 650	6 211	1 678–18 962	6,3	5 018	8 203
Náklady celkem	105 281	106 595	70 785–141 680	100	91 222	115 472
Náklady po odpočtu ²⁾	99 596	100 839	66 963–134 029	94,6	86 296	109 236
Tržby za mléko	109 503	107 703	77 941–143 190	x	94 237	121 830
Zisk bez dotací	9 907	10 825	-15 025–34 312	x	7 941	12 594
Příspěvek na úhradu (PÚ)	58 851	60 230	36 283–79 039	–	50 223	66 705
Denní IOFC (Kč/krávu/den)	178	180	117–233	x	153	201

Pozn.: C=český strakatý skot (n = 54); H = holštýnský skot (n = 67).
¹⁾rozpětí u 90 % hodnocených chovů (bez 5 % krajních hodnot); ²⁾odpočet vedlejších výrobků ve výši 5,4 % z roční sumy nákladů.

a rok i na litr mléka než chovy z oblastí ANC (graf 4). Podniky s chovem C skotu byly více zastoupeny v ANC oblastech, zatímco H podniky naopak v oblastech produkčních. Podniky s dojením krav třikrát denně (16 farem) hospodařily ve srovnání s 42 farmami s dojením dvakrát denně na větší výměře zemědělské půdy (2728 vs. 1899 ha), chovaly více krav (681 vs. 463 kusů) a dosahovaly vyšší tržní produkce mléka na dojnici (12 010 vs. 10 204 litrů). Tyto podniky v průměru vykazaly vyšší náklady na krávu a rok (120 vs. 105 tis. Kč), ale díky vyšší dojivosti měly v průměru nižší náklady na litr mléka (10,01 vs. 10,31 Kč). Rozdíly lze spatřovat mj. v pracovních nákladech, které byly v průměru u podniků dojící 3x denně o 14 % vyšší na krávu a rok a o 2% nižší na litr mléka. Podniky s větším počtem krav dosahovaly v průměru vyšší dojivosti, což platilo zejména pro podniky s H plemenem (korelace $r = 0,516$). To se v důsledku u podniků s větším počtem krav projevilo ve vyšších nákladech na ustájenou dojnici a nižších na litr prodaného mléka (graf 5). U C farem byla tato závislost nižší ($r = 0,142$). Nejvyšší užitkovosti a nejnižších

nákladů na litr mléka bylo dosaženo u 21 podniků s počtem dojnic od 300 do 500.

Hodnocení prostřednictvím ukazatele IOFC a příspěvku na úhradu

Kromě zisku, resp. rentability se v chovech dojeného skotu využívá ukazatel příjmů nad náklady na krmiva (IOFC). Důvodem častého sledování a hodnocení tímto ukazatelem je skutečnost, že IOFC ve svém výpočtu nezohledňuje fixní náklady, které zpravidla nemají přímou vazbu na produkci. Naopak IOFC hodnotí produkci ve vztahu k nákladům na krmiva. V roce 2024 dosáhl IOFC průměrné hodnoty 178 Kč na krávu a den (tabulka 2). Vyšší byl u podniků s dojnicemi H plemene a měl rostoucí tendenci v závislosti na tržní produkci mléka (tabulka 4). Zároveň byl v tomto roce za posledních deset let (v průměru 123 Kč na den) nejvyšší (graf 6). V minulých letech bylo jeho kolísání způsobeno především nestálostí výkupní ceny mléka. Proto platí, že vyšší cena v posledních třech letech generovala nadprůměrné, a tedy příznivé hodnoty IOFC.

Často sledovaným ukazatelem na úrovni managementu podniku je také příspěvek na úhradu (PÚ). V roce 2024 se oproti roku 2023 zvýšil z 52,6 na 58,9 tis. Kč na krávu a rok. Podobně jako zisk a IOFC, tak i PÚ je v průměru vyšší ve stádech H dojnic oproti C (66,7 vs. 54,2 tis. Kč) a měl rostoucí tendenci v závislosti na tržní produkci mléka na dojnici.

IOFC i PÚ se v roce 2024 meziročně zvýšily vlivem růstu příjmů za mléko (vyšší dojivost a cena), ale také v důsledku meziročního poklesu nákladů na krmiva (nižší cena jádrného krmiva). V článku „Vývoj rentability, příspěvku na úhradu a ukazatele IOFC v chovech dojeného skotu v ČR“ (Náš chov 4/2025) uvádí autoři (Syrůček a kol. 2025) doporučené hodnoty PÚ a IOFC. Při aplikaci na průměrné údaje roku 2024 by PÚ měl vycházet mezi 55 a 60 tis. Kč na krávu a rok a IOFC by se měl pohybovat na krávu a den mezi 116 a 167 Kč pro C chovy a mezi 166 a 233 Kč pro H chovy. Z výsledků analyzovaných podniků za rok 2024 vyplývá, že průměrné údaje obou ukazatelů jsou v doporučených mezích.

Závěr

Podobně jako v minulých letech se i v roce 2024 mléko významně podílelo na celkové produkci živočišných

Tab. 3 – Náklady a zisk bez dotací v Kč na litr prodaného mléka u 133 chovů za rok 2024

Ukazatel	Průměr	Medián	Rozpětí ¹⁾	Změna ²⁾		Průměr podle plemen	
				Kč	%	C	H
Krmiva a steliva	4,65	4,68	3,4–5,89	-0,192	-4,0	4,70	4,51
Pracovní náklady	1,61	1,52	0,74–2,77	+0,075	+4,9	1,76	1,50
Odpisy krav	0,81	0,74	0,49–1,35	-0,004	-0,4	0,82	0,81
Odpisy majetku	0,49	0,37	0,15–1,16	+0,022	+4,7	0,45	0,51
Veterinární a plem. náklady	0,67	0,65	0,39–1,11	+0,033	+5,2	0,72	0,64
Opravy a udržování	0,35	0,26	0,06–0,77	-0,028	-7,4	0,36	0,32
Energie	0,34	0,32	0,14–0,66	+0,025	+8,2	0,35	0,32
Pojištění majetku a krav	0,06	0,03	0,01–0,24	+0,002	+3,3	0,06	0,05
Režie	1,38	1,34	0,41–2,71	+0,013	+0,9	1,40	1,37
Ostatní náklady	0,70	0,69	0,21–1,94	+0,033	+4,9	0,62	0,77
Náklady celkem	11,05	10,89	8,88–13,89	-0,021	-0,2	11,22	10,78
Náklady po odpočtu ³⁾	10,45	10,30	8,40–13,14	-0,020	-0,2	10,62	10,20
Tržby za mléko	11,49	11,45	10,89–12,12	+0,363	+3,3	11,59	11,38
Zisk bez dotací	1,04	1,15	-1,74–3,57	+0,383	+58,3	0,98	1,18

Pozn.: C = český strakatý skot (n=54); H = holštýnský skot (n = 67).

¹⁾ rozpětí u 90 % hodnocených chovů (bez 5 % krajních hodnot); ²⁾ změna oproti souboru chovů za rok 2023 (n = 143); ³⁾ odpočet vedlejších výrobků ve výši 5,4 % z roční sumy nákladů.

Tab. 4 – Náklady v závislosti na tržní produkci u podniků v ČR za rok 2024

Ukazatel tržní produkce mléka ¹⁾	Český strakatý skot			Holštýnský skot		
	pod 8	8 až 9	nad 9	pod 11	11 až 12	nad 12
Počet podniků	21	21	12	41	14	12
v Kč na krávu (ustájenou) a rok						
Krmiva a steliva	32 058	40 191	45 500	43 031	52 477	62 545
Pracovní náklady	13 698	12 426	18 126	15 932	14 951	16 799
Odpisy krav	5 664	7 143	7 381	7 908	9 004	10 685
Odpisy majetku	3 501	3 969	2 924	4 132	9 397	5 773
Veterinární a plem. náklady	5 479	5 968	5 931	6 720	7 156	6 755
Ostatní nákladové položky ²⁾	18 689	25 752	24 027	29 771	30 475	30 232
Náklady celkem	79 089	95 449	103 889	107 494	123 460	132 789
Náklady po odpočtu ³⁾	74 819	90 295	98 279	101 690	116 793	125 618
v Kč na litr prodaného mléka						
Krmiva a steliva	4,67	4,66	4,80	4,34	4,59	4,97
Pracovní náklady	2,00	1,44	1,91	1,61	1,31	1,33
Odpisy krav	0,83	0,83	0,78	0,80	0,79	0,85
Odpisy majetku	0,51	0,46	0,31	0,42	0,82	0,46
Veterinární a plem. náklady	0,80	0,69	0,63	0,68	0,63	0,54
Ostatní nákladové položky ²⁾	2,72	3,00	2,52	3,00	2,66	2,39
Náklady celkem	11,53	11,08	10,95	10,85	10,80	10,54
Náklady po odpočtu ³⁾	10,90	10,48	10,36	10,26	10,21	9,97
v Kč na krávu a den						
Denní IOFC	130	164	175	190	214	221

¹⁾ tržní produkce mléka v tis. litrech na krávu a rok;

²⁾ do ostatních nákladů se započítávají zejména náklady na opravy a udržování, energie, pojištění, režie aj.;

³⁾ odpočet vedlejších výrobků ve výši 5,4 % z roční sumy nákladů.

komodit i na produkci tuzemského agrárního sektoru (podle odhadů 55 % a 23 %). Průměrné náklady po odpočtu vedlejších výrobků ve vyjádření na litr prodaného mléka činily 10,45 Kč, což při výkupní ceně mléka 11,49 Kč za litr generovalo průměrný zisk 1,04 Kč na litr (rentabilita 9,9 %) bez započtení dotací. Tato relativně příznivá úroveň rentability je dána zejména z dlouhodobého pohledu nadprůměrnou výkupní cenou mléka, stejně jako opětovným růstem dojivosti, který kompenzoval meziroční zvýšení celkových nákladů na dojnici. Cena

mléka se v roce 2024 postupně zvyšovala, v ČR od 10,79 Kč v lednu až po 12,63 Kč v prosinci. Rostla i v prvních měsících roku 2025, a pokud nedojde k nějaké nepředvídatelné události, podle několika prognóz (USDA aj.) by klesat do konce letošního roku neměla. Vyšší cena pomáhá udržovat konkurenceschopnost i na mezinárodní úrovni. Podle dlouhodobého výhledu EU vydaného Evropskou komisí v lednu 2025 je odhadován do roku 2035 mírný pokles produkce mléka v EU, což vytváří další příležitosti i pro české producenty.

Seznam literatury je k dispozici u autorů příspěvku.

Příspěvek byl zpracován v rámci řešení projektu MZE-RO0723.

Příspěvek byl odborně recenzován.

Ing. Jan Syrůček, Ph.D.,¹

Ing. Jiří Burdych, MBA,^{1,2}

Ing. Luděk Bartoň, Ph.D.,¹

¹ Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.;

² VVS Verměřovice, s. r. o.